

ที่ ยธ ๐๒๐๐๘.๒/๖๐๒๗

กระทรวงยุติธรรม
ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่
กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๓๐

๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๔

เรื่อง การส่งเสริมการใช้จ่ายฟ้าทะลายโจรเพื่อแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี
๒. ข้อมูลการรักษาผู้ต้องขังที่ได้รับติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙) ของเรือนจำกลาง
เชียงใหม่ เรือนจำกลางบางขวาง และเรือนจำจังหวัดนนทบุรี

ด้วยกระทรวงยุติธรรมขอเสนอเรื่อง การส่งเสริมการใช้จ่ายฟ้าทะลายโจรเพื่อแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙) มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑๒) เรื่องที่นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาลนำเสนอหรือมีคำสั่งให้เสนอคณะรัฐมนตรี รวมทั้งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติในด้านที่ ๖ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ และแผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) กำกับกับการบริหารราชการกระทรวงยุติธรรม ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

นายกรัฐมนตรีได้แสดงความห่วงใยและสอบถามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมกรณีของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙) ในเรือนจำ/ทัณฑสถานทั่วประเทศ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมได้รายงานสถานการณ์และแนวทางการแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙) ในเรือนจำดังนี้

๑.๑ การแพร่ระบาดในเรือนจำ/ทัณฑสถานทั่วประเทศ ๑๔๓ แห่ง พบว่าในเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๔ มีผู้ต้องขังติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙) สูงสุดถึง ๒,๘๒๑ คน และได้มีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวจนสามารถลดจำนวนผู้ติดเชื้อเหลือ ๑๐๐ คนในปัจจุบัน (ณ วันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๔)

๑.๒ ในระยะแรกของการแพร่ระบาดของเรือนจำในเขตกรุงเทพมหานคร กระทรวงยุติธรรมได้รับความช่วยเหลือจากกระทรวงสาธารณสุขในการสนับสนุนแพทย์และเวชภัณฑ์มาช่วยแก้ไขปัญหา รวมทั้งได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในการพระราชทานอุปกรณ์ทางการแพทย์

และเวชภัณฑ์ยา..

และเวชภัณฑ์ยา ทั้งยาฟ้าวิพราเวียร์และยาฟ้าทะลายโจร เพื่อการป้องกันและรักษาผู้ต้องขังที่ติดเชื้อโควิด และมีอาการไม่รุนแรง

๑.๓ กรมราชทัณฑ์ได้ใช้มาตรการในเชิงป้องกันความรุนแรงของโรค ด้วยการให้ยาฟ้าทะลายโจรในกลุ่มผู้ต้องขังที่มีอาการไม่รุนแรง พบว่าวิธีการดังกล่าวได้ผลดี โดยมีตัวอย่างของเรือนจำต่างๆ เช่น เรือนจำกลางเชียงใหม่ เรือนจำกลางบางขวาง และเรือนจำจังหวัดนนทบุรี รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

๑.๔ นายแพทย์เอนก มุ่งอ้อมกลาง ผู้อำนวยการสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ ๔ สระบุรี กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ได้จัดทำรายงานวิจัยเรื่องประสิทธิภาพการนำยาสมุนไพรไทยไปใช้ในสถานการณ์การระบาดเป็นกลุ่มก้อนขนาดใหญ่ในเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานครเมื่อเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๔ โดยผลการวิจัยพบว่า สารสกัดฟ้าทะลายโจร ช่วยรักษาอาการรุนแรงได้ และจากการติดตามภาวะปอดอักเสบและอาการข้างเคียงของยาไม่มีอาการผิดปกติใดๆ ถึงร้อยละ ๑๐๐ และผลการรักษาโดยรวมเมื่อเทียบกับผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙) ทั้งประเทศจำนวน ๓๔๕,๐๒๗ คน เสียชีวิต ๒,๗๙๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๘ ในขณะที่ผู้ป่วยในเรือนจำมีผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙) จำนวน ๓๗,๖๕๖ คน เสียชีวิต ๔๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๑ โดยพบว่าผู้ติดเชื้อในเรือนจำที่ได้รับสารสกัดฟ้าทะลายโจรมีอัตราการเสียชีวิตต่ำกว่าถึง ๘ เท่า

๑.๕ กระทรวงยุติธรรมได้แต่งตั้งคณะทำงานส่งเสริมการปลูกสมุนไพรในเรือนจำ/ทัณฑสถาน ขึ้นคณะหนึ่ง โดยประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจากภาคส่วนต่างๆ ที่สำคัญ อาทิ ผู้ทรงคุณวุฒิจากกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก คณะแพทยศาสตร์ และศูนย์นวัตกรรมทางการแพทย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้แทนจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผู้แทนจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ทั้งนี้เพื่อร่วมกันกำหนดแนวทางและวิธีการส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรในเรือนจำ/ทัณฑสถาน พิจารณากำหนดพื้นที่และประเภทของสมุนไพรที่ปลูกให้สามารถใช้ประโยชน์จากสมุนไพรที่ปลูกได้ในระยะสั้น ระยะกลางและระยะยาว รวมทั้งพิจารณาแผนรองรับด้านการตลาด และการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อนำไปสู่การส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรและนำไปใช้ในเรือนจำ/ทัณฑสถาน รวมทั้งการติดตามประเมินผล โดยมีเจตนารมณ์ที่จะให้เกิดการพึ่งพาตนเองของกรมราชทัณฑ์ ลดการพึ่งพาระบบสาธารณสุขจากภายนอก รวมทั้งส่งเสริมให้เรือนจำ/ทัณฑสถานเป็นแหล่งเรียนรู้ของการปลูกพืชสมุนไพร ซึ่งถือเป็นการสอดคล้องกับนโยบายกระทรวงยุติธรรมในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขัง และการสร้างงานสร้างอาชีพและการคืนคนดีสู่สังคม

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙) ที่เพิ่มปริมาณขึ้น โดย ณ วันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๔ มีผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙) ในประเทศไทยจำนวน ๑๑,๖๘๔ คน มีผู้ติดเชื้อในเรือนจำจำนวน ๑๐๐ คน และการฉีดวัคซีนยังไม่สามารถดำเนินการให้กับประชาชนได้อย่างทั่วถึง ดังนั้น หากปล่อยให้สถานการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง อาจทำให้เกิดความสูญเสียในทุกด้าน อาทิ การสูญเสียชีวิตของประชาชน สูญเสียทางเศรษฐกิจ

ในการนี้ การนำ “สมุนไพรไทย” มาใช้ในการรักษาผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙) จึงเป็นทางเลือกหนึ่ง โดยมีข้อมูลการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสมุนไพรไทยโดยเฉพาะ ฟ้าทะลายโจรมีสารแอนโดรกราโฟไลด์(Andrographolide) ที่มีศักยภาพในการป้องกันเชื้อไวรัสเข้าสู่เซลล์และ

ลดการแบ่งตัวของไวรัสได้ ซึ่งกระทรวงยุติธรรมโดยกรมราชทัณฑ์ ได้มอบหมายให้เรือนจำ/ทัณฑสถานทั่วประเทศ ๑๔๓ แห่ง ปลุกสมุนไพรรักษาโรคต่างๆ โดยเน้นการปลูกฟ้าทะลายโจร กระชายขาว เป็นหลักเพื่อเป็นการและช่วยเหลือตนเองและไม่เป็นภาระกับบุคลากรทางการแพทย์ที่มีจำกัด เพื่อให้บุคลากรทางการแพทย์ได้ดูแลประชาชนทั่วไปที่มีแนวโน้มที่จะติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙) เพิ่มขึ้น และเพื่อส่งเสริมให้ใช้ยาฟ้าทะลายโจรในการรักษาผู้ป่วยติดเชื้อและยังไม่มีอาการ ตามแนวทางปฏิบัติที่กรมราชทัณฑ์ได้ดำเนินการแล้ว เพื่อเป็นทางเลือกในการรักษาและลดการเข้าสู่ระบบสาธารณสุข

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

จากการรายงานสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙) ของศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙) ตลอดช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา วันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๔ พบว่า ทั่วโลกมีผู้ป่วยที่ยืนยันการติดเชื้อ จำนวน ๑๙๐,๓๕๕,๕๓๙ คน และเสียชีวิตจำนวน ๔,๐๘๘,๐๙๒ คน โดยประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ ๕๔ ของโลก ซึ่งหากได้พิจารณาจากสถิติของประเทศไทยนับแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔ เป็นต้นมาจะเห็นว่าการติดเชื้อภายในประเทศมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น นอกจากนั้นแล้ว สถิติผู้ป่วยรายใหม่และผู้เสียชีวิตมีจำนวนเพิ่มขึ้นและแม้ว่าจะมีการฉีดวัคซีนแล้วก็ตาม ประกอบกับมีการกลายพันธุ์ของเชื้อที่มีความรุนแรงและแพร่กระจายได้ง่ายกว่าเชื้อสายพันธุ์เดิม จึงเป็นความจำเป็นเร่งด่วนของประเทศไทยที่จะแสวงหาแนวทางในการหยุดยั้งการติดเชื้อและการเสียชีวิตของประชาชน

๔. สารสำคัญ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

๔.๑ สมุนไพรฟ้าทะลายโจรได้รับการประกาศให้เป็นยาในบัญชียาหลักแห่งชาติด้านสมุนไพร เมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๔ เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนและส่งเสริมการใช้ยาจากสมุนไพรในระบบบริการสุขภาพอย่างเป็นรูปธรรม พร้อมส่งเสริมภูมิปัญญาให้ได้รับการต่อยอดโดยการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ในประเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผ่านกลไกการวิจัยและพัฒนาจากสมุนไพรอย่างเป็นระบบ

๔.๒ การปลูกฟ้าทะลายโจรในห้วงเวลาการวิกฤติของประเทศไทย มีประโยชน์ในหลายด้าน อาทิ

ด้านการรักษา

๔.๒.๑. ลดการสูญเสียชีวิต โดยสามารถรักษาผู้ป่วยที่มีอาการไม่หนักให้กลับคืนฟื้นสภาพโดยเร็ว

๔.๒.๒ ในระหว่างที่บริษัทผู้ผลิตวัคซีนไม่สามารถจัดส่งวัคซีนได้ตามแผน และยาฟาวิพิราเวียร์ต้องสั่งจากต่างประเทศรวมทั้งมีความขาดแคลน การรับประทานยาฟ้าทะลายโจรในปริมาณที่แพทย์กำหนดถือว่าเป็นการยับยั้งการเพิ่มจำนวนไวรัส ลดการอักเสบ และปรับภูมิคุ้มกันได้ทางหนึ่ง

๔.๒.๓ ยาฟ้าทะลายโจรที่มีจำหน่ายตามท้องตลาดนั้น พบว่า มี ๓ รูปแบบ ได้แก่

๑) มีฉลากที่ระบุปริมาณสารแอนโดรกราโฟไลด์(Andrographolide) ที่ชัดเจน เช่น ๒๐ มิลลิกรัม/แคปซูล ให้รับประทานครั้งละ ๓ แคปซูล วันละ ๓ ครั้ง

๒) มีฉลากที่ระบุปริมาณสารแอนโดรกราโฟไลด์(Andrographolide) เป็นค่า “ไม่น้อยกว่า หรือ เปอร์เซนต์” เช่น ตัวอย่างที่ (๑) ยาผงบดฟ้าทะลายโจรที่มีการระบุปริมาณสารฯ ไม่น้อยกว่า ๑๒ มิลลิกรัม/แคปซูล ให้รับประทานครั้งละ ๕ แคปซูล วันละ ๓ ครั้ง ตัวอย่างที่ (๒) ยาผงบดฟ้าทะลายโจรที่มีการระบุปริมาณสารฯ ไม่น้อยกว่า ๒ เปอร์เซนต์ ให้รับประทานครั้งละ ๘ แคปซูล วันละ ๓ ครั้ง

๓) ฉลากที่ไม่ได้ระบุ...

๓) ฉลากที่ไม่ได้ระบุปริมาณแอนโดรกราโฟไลด์(Andrographolide) ซึ่งไม่แนะนำสำหรับการยับยั้งโรคติดเชื้อ แต่สามารถใช้ลดไข้ แก้เจ็บคอ บรรเทาอาการหวัด

ด้านเศรษฐกิจ

๔.๒.๔ ลดรายจ่ายในครัวเรือน โดยการปลูกสมุนไพรฟ้าทะลายโจร และอื่นๆ เพื่อใช้ป้องกันรักษาภายในครัวเรือนของตนเอง

๔.๒.๕ เพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร เช่น หากปลูก ๑ ไร่ จะได้ผลผลิตจำนวน ๔๐๐ กิโลกรัม ซึ่งที่ผ่านมาจำหน่ายได้กิโลกรัมละ ๔๕๐ บาท ปัจจุบันราคาเพิ่มสูงขึ้นเป็นกิโลกรัมละ ๑,๒๐๐ บาท เป็นต้น

๔.๒.๖ ในปัจจุบันสมุนไพรฟ้าทะลายโจรเป็นที่ต้องการของตลาดและโรงงานผลิตยาที่ต้องนำไปเป็นวัตถุดิบในการผลิตยาแคปซูล และเกิดภาวะการขาดแคลนวัตถุดิบอย่างมาก ซึ่งส่งผลให้ราคาสมุนไพรฟ้าทะลายโจรมีราคาเพิ่มสูงขึ้น

๔.๒.๗ กรณีที่ปลูกสมุนไพรฟ้าทะลายโจรในปริมาณมากและเหลือใช้ภายในประเทศ อาจส่งไปจำหน่ายยังต่างประเทศได้

๕. ข้อเสนอของส่วนราชการ

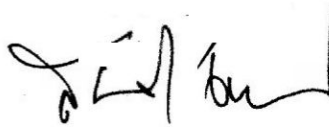
กระทรวงยุติธรรมมีความประสงค์ขอเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา ดังนี้

๕.๑ รับทราบกรณีที่กระทรวงยุติธรรมได้มอบหมายให้เรือนจำและทัณฑสถานทั่วประเทศ ปลูกสมุนไพรฟ้าทะลายโจรและพืชสมุนไพรอื่นๆ ในพื้นที่ ๑๔๑ ไร่ เป็นการเริ่มต้น เพื่อช่วยผู้ต้องขังในเรือนจำ กรณีเจ็บป่วยจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ และโรคอื่นๆ รวมทั้งเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับประชาชนทั่วไป

๕.๒ เห็นชอบในหลักการที่จะส่งเสริมให้ใช้ยาฟ้าทะลายโจรในการรักษาผู้ป่วยติดเชื้อและยังไม่มีอาการ ตามแนวทางปฏิบัติที่กรมราชทัณฑ์ได้ดำเนินการแล้ว เพื่อเป็นทางเลือกในการรักษาและลดภาระระบบสาธารณสุข

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมศักดิ์ เทพสุทิน)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม

กองยุทธศาสตร์และแผนงาน

โทร. ๐๙ ๕๒๕๔ ๒๔๕๒

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ policy.moj@moj.go.th